

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Juris Canonici Theoria Et Praxis, Ad Forum Tam
Sacramentale quàm contentiosum, tum Ecclesiasticum,
tum Seculare**

Cabassut, Jean

Lugduni, 1698

XXVII. De conditionibus, demonstrationibus, & causis appositis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62355](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62355)

CAPUT XXVII.

De conditionibus, demonstrationibus, & causis appositis.

I. REQUENTER evenire solet ut in dispositionibus, tam inter vivos quam mortis causâ factis adjungantur conditiones, ut *vi navis ex Asia venerit*: necnon demonstrationes, ut *Fundum lego Nomentanum quem à Titio emi ducentis aureis*: itemque causâ, ut *Centum aureos Titio do, quia negotia mea utiliter gessit*. Hinc multiplices nascuntur ambiguitates in Jure circa defectum appositaram conditionum, aut circa falsas vel dubias demonstrationes, vel causas: utrum hujusmodi rerum defectu falsitate, vel incertitudine vitietur dispositio.

II. Pro universali regula tenendum est, conditionem appositam sive dispositioni inter vivos, ut sunt contractus, rescripta Principum, penae, privilegia; sive dispositionibus causâ mortis, ut sunt testamenta, codicilli, usque eò limitare atque determinare dispositionem, ut hæc non aliter subsistat, nisi existente conditione. Ratio petitur ex libera disponentis intentione, non aliam volentis inducere obligationem, nisi eam quæ conditionis veritate nitatur, l. *Cum ad presens*, D. si cert. pet. & l. *Conditio in prateritum*, D. de verb. oblig.

III. Ab hac tamen regula excipiuntur impossibiles conditiones, & illæ similiter quæ sunt contra bonos mores, si sint adhibitæ dispositionibus causâ mortis, ut *Si cælum digito atigerit*, *Si datam fidem fregerit*, *Si alterum injuriâ affecerit*. Istæ omnes pro non appositis habentur. Nec minus effectum sortietur ultima dispositio, illis non adimpletis, l. *Turpia*, D. de legat. i. l. *Cum in secundo*, D. de injust. testam. & Instit. de hæred. instit. §. *Impossibilis*. Secus tamen statuendum in materia contractuum. In his quippe irrita fit quævis dispositio sub impossibili, vel turpi conditione facta, §. *Quod turpi ex causa*, Instit. de inutil. stipul. l. *Generaliter*, D. de verb. oblig. l. *Non solum*, D. de act. & oblig. Ipsa verò Glossa in d. §. *Impossibilis*, Instit. de hæred. instit. istam Juris differentiam refert appositè in favorem ultimarum voluntatum.

IV. Olim quidem Jure Digestorum conditio ista, *Si non nupserit*, *Si uxorem non duxerit*, apposita in legato, vel fideicommissio, censebatur bonis moribus, hoc est libertati nuptiarum & publico bono adversari, ideoque pro non adjecta habebatur: neque minus valebat legatum, vel fideicommissum, l. *Titia*, D. de conditionib. & demonstrat. Sed Justinianus hoc ita temperavit, ut conditio habeatur pro non adjecta circa primas nuptias, sed

valeat

valeat circa posteriores nuptias. Auth. *Cui relictum*, C. de indicta viduit. toll. Ab eodem pariter statutum fuit in favorem Religionis, ut si legatum fuit sub conditione si matrimonium inierit, nihil de Religionis ingressu exprimendo, & contingat legatarium Religionem ingredi, ejusdem nihilominus legati beneficium consequi debeat. Auth. *Nisi rogati*, C. ad SC. Trebellian. Novel. 123. de sanctiss. Episcopis, cap. 37. Atque in hoc omnes convenite Doctores asserit Lessius lib. 2. cap. 18. dub. 15.

V. Solutior est Juris dispositio circa demonstrationes quam circa conditiones appositas. Etenim falsa demonstratio, modò de re ipsa constet, non perimit dispositionem, sive contingat in Principum rescriptis, sive in contractibus, sive in ultimis voluntatibus. Nec etiam nominis error quidquam officit, modò de persona, vel de re habeatur certitudo, cap. *Significante*, de rescript. l. *Falsa demonstratio*, D. de condition. & demonstr. l. *Patronus*, §. 2. D. de legat. 3. & l. *In venditionibus*, D. contrah. empt.

VI. Similiter falsa causa nullatenus obest dispositioni: ut, *Fundum Tusculanum Titio lega*, quia *negotia mea viliter gessi*; quanvis ejus negotia non gessisse probetur, l. *Cum tale*, §. *Falsam causam*, D. de condition. & demonstr. Veruntamen si falsa demonstratio, vel causa conditionaliter adhibita sit, procul dubio irrita & nulla erit dispositio, d. l. *Falsa demonstratio*. Statuitur tamen in l. *Qui libertatis*, §. *Servus*, D. de eviction. si sit servo libertas relicta sub conditione, si rationes reddiderit administrationis, censendum esse purè relinqui libertatem, si servo nulla supersint reliqua, de quibus reddenda foret ratio. Præsumitur enim testatoris intentionem in hoc esse ut libertate servus donetur, ex quo liquebit servum non esse reddendæ rationi obnoxium. Nec tantùm falsa causa, sed etiam falsa conditio habenda est pro impossibili, ut pro non adjecta habeatur: *Pamphilus si quod Titio debeo persolveris, liber esto*. Reverà tamen si sic disponens nihil Titio debet, fiet nihilominus liber Pamphilus. At si testator Titio debet aliquid, idemque post conditum testamentum exsolvat quæ Titio debet, isto casu intelligitur conditio defecisse, atque ita caducum erit libertatis legatum, d. l. *Cum tale*, §. *Falsam conditionem*, D. de condition. & demonstr.

CAPUT XXVIII.

Sponsarum, uxorum, & viduarum jura: & de diverforum creditorum concursu, ac prelatione.

I. **D**ISPICIENDUM hîc est de sponsalitia primùm largitate, tum de mundo muliebri, tum de arhis sponsalitiis, tum de dotibus aliisque conjugatarum, aut viduarum juribus. Sponsalitia itaque largitas

Z Z z z 2 facta